

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2431/2022
20.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника АА из ..., чији је пуномоћник Јасмина Спасић Пуциникић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Вук Караџић“ из Кладова, чији је законски заступник директор ББ из ..., чији је пуномоћник Снежана Поповић, правобранилац ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1977/2022 од 31.05.2022. године, у седници већа одржаној 20.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1977/2022 од 31.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1977/2022 од 31.05.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Неготину, Судска јединица у Кладову П1 64/2021 од 16.03.2022. године, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године, као и на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате и одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да на износе и за временски период из става један и два изреке првостепене пресуде обрачуна у корист надлежног Републичког фонда за ПИО и уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, обрачуна и у корист надлежног Републичког фонда за здравствено осигурање и уплати доприносе за обавезно здравствено осигурање и да обрачуна у корист надлежне Националне службе за запошљавање и уплати доприносе за обавезно осигурање за случај незапослености и то у износима које обрачунавају надлежне службе тужене у време обрачуна и по стопи која важи у моменту исплате, као и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу четвртом изреке пресуде, па је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 51.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, сходно одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 72/2011 ... 18/2020, у даљем тексту: ЗПП).

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду био запослен код тужене, на пословима „... - ...“, са 100% ангажовања и коефицијентом за обрачун плате од 6,30. У периоду од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године, тужиоцу је плата обрачуната по основу Закона о платама у државним органима и јавним службама и на основу уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама у износима који су садржани у обрачунима плата за наведени период, које је тужилац приложио уз тужбу. Тужилац тврди да обрачун његове зараде не садржи накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у новчаном износу, те је тужбеним захтевом тражио да суд обавезе тужену да му за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године, исплати накнаде по наведеним основама, у складу са налазом вештака финансијске струке. На основу налаза и мишљења вештака утврђена је висина тражених накнада на име топлог obroка и регреса, применом одредаба члана 32. став 1. тачка 6. Општег колективног уговора („Службени гласник Републике Србије“ број 50/08, 104/08 и 8/09) коришћењем податка од 15% просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на име накнаде трошкова за исхрану радника, а 75% просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на име накнаде трошкова регреса. Тужена је оспорила тужбени захтев истичући да је у коефицијенту за обрачун плате сваког запосленог, па и тужиоца садржана тражена накнада на име трошкова топлог obroка и регреса све у складу са одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да тужиоцу право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора припада у висини месечне накнаде сходно параметрима предвиђеним Општим колективним уговором из 2008. године, односно последњем пропису који је посебно регулисао ове накнаде, како по основу тако и по висини. У износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостепени суд оценио да тужбени захтев није основан, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 6/2020), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог закона прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије,

аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном и средњем образовању.

У конкретном случају, тужилац је запослен у школи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закона о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па је то што је тужиоцу, у спорном периоду, исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио је као у ставу првом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић